

Úti beszámoló a 2017. október 28-ai hortobágyi daru-les külön buszos útról

Október 28-án, szombaton 9 órakor indult el buszunk a Széna térről 32 utassal. Az M3-as autópályán haladtunk. Az előző napok szeles, borús időjárása után nagy örömünkre enyhe, derült időjárásban volt részünk, a napsütés hamar felszárította a reggeli őszi ködöt. Egy szakaszon baleset lassította le a közlekedést, de azután zavartalanul mentünk tovább. Gyönyörű volt az alföldi táj; a zöld, a barna színek sokfélesége, az ég kékje, a bodor felhők megnyugtató, derűs hangulatot árasztottak. A tájat erdősávok, kisebb-nagyobb kunhalmok tarkították, megtörve a puszta sík felületét. A Tisza-tó, Poroszló felé vitt az utunk, a tó fölött vízimadarak százai zsibongtak, előrevetítve azt a látványt, amiért utaztunk.

A buszon – volt rá időnk bőven – ismertetést tartottam a Hortobágyi Nemzeti Parkról, valamint a darvakról, ezekről a pompás költöző madarokról, amelyek a gólya legközelebbi rokonai. Magyarországi átvonulásukkor nagyobb számban a hortobágyi halastavaknál és a szegedi Fehértónál figyelhetők meg. A daru a magyarság ősi, megbecsült madara, ábrázolása megtalálható pl. a X. századi tiszAESzlári-basahalmi kincsleleten, a koronázási palást szegélyén, valamint XIII. és XIV. századi pénzérméken. Több város, pl. Makó és Tompa címerében is megtalálható az éberséget, óvó gondoskodást jelképező madár. A heraldikában a daru a hűség szimbóluma. A darucsapat vezérmadara a csőrében követ tart, hogyha véletlenül elaludna és a kő kiesne a csőréből, a zajra felriadjon. A zirci apátság címerében is így ábrázolják.

Régebben falusi udvarházakban szelíd darvakat tartottak, melyek hallása sokkal jobb a kutyakénál, így jóval hamarabb jelezték, ha valaki közeledett. Egy valamire való legény darutollas kalap nélkül ki sem tette a lábát a kapun. Darvászoktól lehetett a szebbnél-szebb darutollakat megvásárolni, egy-két köből búza árért.

A magyar irodalomban Szép Ernőt (Tünemény) és Gárdonyi Gézát (Mai csodák) is megihlette a vonuló darvak látványa, talán a legismertebb mégis Balassi Bálint verse, a „Darvaknak szól”, melyben vágyódással tekint a költöző madarak felé, akik számára a szabadságot jelentik. Meg is ismerkedtünk a művekkel.

Rövid kávészünet után – a híres Kilenclyükú hídon át - megérkeztünk Hortobágyra, ahol először egy finom ebédet fogyasztottunk el (gulyásleves, meggyes rétes),

Majd a nemzeti park látogatóközpontjába mentünk, ahol először egy természetvédelmi őrtől vetített képes ismertetést kaptunk a darvakról. Szerencsére sok információ visszacsengett a buszos ismertető után; ismétlés a tudás anyja, mondták a régi rómaiak. A vetítőben rengetegen voltunk, hiszen a nemzeti park ilyenkor nyílt napokra invitálja az érdeklődőket, számos gyerekes család jött ki az eseményre.

A kifejlett daru 110-120 cm hosszú, szárnyfesztávolsága 190-220 cm, súlya 4,5-6 kg. Alapszíne palaszürke, közelről a fejtető piros színe is látható. Növényi táplálék mellett halat, rovarokat, pockokat, madárfiókákat eszik. Várható élettartama húsz év. A darumadár nagyon szoros családi kötelékben él, egy életre választ párt magának. Tavasszal a tojó két tojást rak, melyet a pár felváltva költ ki. Régen Magyarországon is éltek darvak, de életterük, a háborítatlan vizes élőhelyek a lecsapolások és a mezőgazdasági művelés következtében annyira lecsökkent, hogy már nem fészkelnek nálunk. Eurázsia erdős, sztyeppés, vizes területein költenek, telelni Afrika északi és Ázsia déli területeire vonulnak. Vonuláskor kultúrnövények termésével és magvakkal táplálkoznak. A csapat jellegzetes ék alakban röpül, erős krúgatása messziről hallatszik. Magyarországon védett, eszmei értéke 50.000 Ft.

Majd egy lírai film következett a darvakról, amely végigkövette az életüket a tavaszi költéstől az őszi vonulásig. Szép felvételek mutatták be a híres darutáncot. Számomra kedves képsor volt, amelyen az egyik daruszülő legelészés közben finom kukoricamaggal kedveskedik a mellette csipegető fiókájának.

A film után jutott időnk arra, hogy kicsit szétnézzünk a látnivalók között. Lefényképeztük a hidat, a csárdát, ahol Petőfi is megpihent vándorlása során, a Hortobágy folyó nádassal benőtt partját.

Utána buszra szálltunk és kb. 30 perces út után – melynek során többször átkeltünk a Keleti-főcsatornán – megérkeztünk egy halastó közelébe, a tulajdonképpeni daru-lesre. Természetvédelmi őr kísérőnk felállított egy távcsövet, azon keresztül közelről is láthattuk a madarakat. De szabad szemmel is remekül meg lehetett figyelni őket. Ahogy egyre sötétebb (és sajnos hidegebb) lett, egyre több csapat szállt be a környező földekről, ahol napközben igyekeztek minél több táplálékot magukhoz venni az előttük álló hosszú úthoz. Volt olyan csapat, amely először felénk repült, de azután hirtelen irányt váltott és kikerült minket. Kísérőnk szerint a vezérmadárnak rossz tapasztalatai lehettek a rájuk vadászó emberekről, ezért óvta tőlünk a csapatát. Nagy élmény volt látni a V alakban röpködő csapatokat, amelyek egymás után tűntek fel a látóhatár pereméről, és ha nem vettük elő elég gyorsan a fényképezőgépeket, már ki is szálltak a látómezőből. Azért sok szép felvétel készült! Ha csendben maradtunk - ami nem mindig sikerült, hiszen az élmény hatására úgy zsongtunk, mint a kisgyerekek -, nemcsak a felnőtt darvak krúgatását lehetett hallani, hanem a fiókák finom csipogását is. Egyre több csapat szállt el felettünk, már szinte feketélt az égbolt. Kísérőnk szerint Az idén kb. 70 ezer darut számoltak össze, ami a fele az előző években megfigyelteknek.

A program végével elbúcsúztunk a természetvédelmi őről, megköszöntük a sok értékes információt és elindultunk hazafelé. Az úton még egyszer felidéztek a mai nap élményeit és önkéntes dalárda is alakult a jókedvű utasokból. Azzal a Kányádi Sándor verssel búcsúztam el a társasággal, amellyel reggel köszöntöttem is őket:

A vadludak és a darvak
már az égre ékelődnek;
hosszú őszt a maradóknak,
jó utat az elmenőknek.

A fecskék is készülődnek,
sürgönydróton sorakoznak;
jó utat az elmenőknek,
hosszú őszt a maradóknak.

Ez a szép utunk a Bp. VI. kerületi Terézvárosi Önkormányzat pályázati támogatásával valósult meg, melyet tagjaink nevében ezúton is köszönünk.

Mógor Gabriella
túravezető